

ΓΝΩΜΗ

Η λυδία λίθος της διαφάνειας

Του ΔΙΟΜΗΔΗ ΣΠΙΝΕΛΛΗ

ΟΙ ΥΠΟΚΛΟΠΕΣ κινητών τηλεφώνων για τις οποίες ενημερωθήκαμε πρόσφατα είναι πρόβλημα κυρίως πολιτικό, με ορισμένα ενδιαφέροντα τεχνολογικά στοιχεία. Παράλληλα όμως έχει και μια πολύ ενδιαφέρουσα πτυχή που αφορά την πολιτική που εφαρμόζουμε έναντι της τεχνολογίας. Πώς διασφαλίζεται το απόρρητο των συνομιλιών σε ένα περιβάλλον όπου οι υπηρεσίες παρέχονται από ιδιωτικές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις; Ποιος θα ελέγξει τους ελέγχοντες; (Στην περίπτωση μας την ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών - ΑΔΑΕ.) Πώς μπορούμε να γνωρίζουμε αν το λογισμικό που χρησιμοποιούμε είναι αξιόπιστο ή αν μας παρακολουθεί κρυφά;

As ξεκινήσουμε, για παράδειγμα, με μερικά ερωτήματα που ακούγονται συχνά αυτές τις ημέρες: Τι μέτρα είχε λάβει η Vodafone για να προστατεύσει το τηλεπικοινωνιακό απόρρητο; Ήταν σωστές οι ενέργειές της από τη στιγμή που αποκαλύφθηκαν οι υποκλοπές; Αξιόπιστες απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά θα μπορούσαμε να έχουμε αν γνωρίζαμε την «πολιτική διασφάλισης απορρήτου κινητών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών» της Vodafone. Η πολιτική αυτή καθορίζει, μεταξύ άλλων, πώς προστατεύεται το δίκτυο, πώς επιλέγονται οι συνεργάτες της και πότε και πώς αίρεται το τηλεπικοινωνιακό απόρρητο. Δυστυχώς όμως καμία από τις τρεις μεγάλες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν δημοσιεύει σήμερα την πολιτική αυτή στον ιστότοπό της.

Εκτός από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, η διαφάνεια μας επιτρέπει να ελέγξουμε και τη λειτουργία της ΑΔΑΕ. Πάλι, σύμφωνα με τον κανονισμό της, η ΑΔΑΕ σε τακτά χρονικά διαστήματα ελέγχει τους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους για τη συμμόρφωσή τους με όσα αυτή έχει ορίσει. Τα στοιχεία αυτά θα μας επέτρεπαν να γνωρίζουμε αν τα χρήματα των φορολογουμένων που Ξοδεύει η ΑΔΑΕ πάνουν τόπο και θα μας επέτρεπαν να επιλέξουμε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας με βάση και το πόσο καλά αυτή προστατεύει το απόρρητο των συνομιλιών μας.

Κάποιος σίγουρα θα ρωτήσει: Πώς μπορεί όμως η διαφάνεια να χρησιμοποιηθεί στον χώρο του λογισμικού, το οποίο συχνότατα το γνωρίζει μόνο η εταιρεία (λ.χ. η Ericsson) που το έγραψε; Εδώ την απάντηση έρχεται να δώσει ο θεσμός του ελεύθερου και ανοικτού λογισμικού: προγράμματα υπολογιστών των οποίων ο πηγαίος κώδικας (η εσωτερική τους δηλαδή δομή) είναι δημόσια διαθέσιμος. Μεγάλο τμήμα του Διαδικτύου βασίζεται σήμερα σε ανοικτό λογισμικό, και πολλές κυβερνήσεις και μεγάλες εταιρείες χρησιμοποιούν συστήματα σαν το GNU/Linux για κρίσιμα τμήματα της υποδομής τους.

Το τελευταίο σημείο της υπόθεσης αυτής που σχετίζεται με τη διαφάνεια αφορά τις νόμιμες υποκλοπές που γίνονται από το ίδιο σύστημα παρακολούθησης με αυτό που συζητάμε αυτές τις ημέρες, με βάση όμως δικαστικά βουλεύματα. Εδώ θα θέλαμε η ΑΔΑΕ να επιβάλλει στις δικαστικές αρχές περισσότερη διαφάνεια (και ελπίζουμε και την ακόλουθη αυτοσυγκράτηση) σε σχέση με το εύρος και το είδος των παρακολουθήσεων που πραγματοποιούνται. Σε μια ελεύθερη, ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, όπως σίγουρα θέλουμε να είναι η δική μας, η μαζική παραβίαση των ατομικών ελευθεριών κάτω από την απροσδιόριστη αιτιολόγηση λόγων «εθνικής ασφαλείας» θα πρέπει να προβληματίζει τόσο τις ανεξάρτητες αρχές όσο και εμάς τους πολίτες.

Η λύση για την προστασία της ιδιωτικής μας σφαιρας είναι η μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία του κράτους

